

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 15ης Σεπτεμβρίου 2005 *

Στην υπόθεση T-320/03,

Citicorp, με έδρα τη Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπού-
μενη από τους δικηγόρους V. von Bomhard, A. Renck και A. Pohlmann,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Εναρμόνισης στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά
σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενου από τους S. Lai-
tinen, P. Bullock και A. von Mühlendahl,

καθού,

με αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως του τρίτου τμήματος προσφυγών
του ΓΕΕΑ της 25ης Ιουνίου 2003 (υπόθεση R 85/2002-3), η οποία αφορά αίτηση
καταχωρίσεως του λεκτικού σήματος LIVE RICHLIY ως κοινοτικού σήματος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Jaeger, πρόεδρο, J. Azizi και E. Cremona, δικαστές,

γραμματέας: C. Kristensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Δεκεμβρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Η προσφεύγουσα υπέβαλε στις 2 Μαρτίου 1996 αίτηση καταχώρισεως κοινοτικού σήματος στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: ΓΕΕΑ), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1993 για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).
- ² Το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση είναι το λεκτικό σήμα LIVE RICHLIY.

- 3 Οι υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στην κατηγορία 36 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας όσον αφορά τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή:

«Χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες και κτηματομεσιτικές υποθέσεις· ειδικότερα: τραπεζικές υπηρεσίες· πιστωτικές κάρτες· εμπορικός και καταναλωτικός δανεισμός και χρηματοδότηση· πρακτόρευση ακινήτων και υποθηκών· διαχείριση, σχεδιασμός και παροχή συμβουλών σε θέματα καταπιστευμάτων, ακινήτων και πίστωσης· επενδύσεις και παροχή συμβουλών σε θέματα επενδύσεων· υπηρεσίες χρηματιστηριακής διαπραγμάτευσης και συναλλαγών χρεογράφων για διευκόλυνση ασφαλών χρηματοοικονομικών συναλλαγών· ασφαλιστικές υπηρεσίες· ειδικότερα, ανάληψη ασφαλιστικών κινδύνων και πώληση περιουσιακών στοιχείων, ασφαλιστήρια συμβολαίων ατυχημάτων και ζωής και συμβόλαια ετησίων προσόδων».

- 4 Με το από 3 Ιουλίου 2001 έγγραφο, η εξετάστρια προέβαλε την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα της καταχωρίσεως του σήματος LIVE RICHLIY. Η προσφεύγουσα αμφισβήτησε την άποψη της εξετάστριας και της ζήτησε να κάνει δεκτή την αίτησή της περί καταχωρίσεως, η οποία περιλαμβανόταν στο από 8 Αυγούστου 2001 έγγραφό της. Με την από 4 Δεκεμβρίου 2001 απόφαση (στο εξής: απόφαση της εξετάστριας), η εξετάστρια ενέμεινε στην απόρριψη της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος LIVE RICHLIY.
- 5 Στις 22 Ιανουαρίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ, βάσει των άρθρων 57 έως 62 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως της εξετάστριας.
- 6 Με την από 25 Ιουνίου 2003 απόφαση (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), το τρίτο τμήμα προσφυγών απέρριψε την εν λόγω προσφυγή επιβεβαιώνοντας έτσι την απορριπτική απόφαση της εξετάστριας. Κατ' ουσία, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι

το σήμα LIVE RICHLY δεν ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, καθόσον το ενδιαφερόμενο κοινό το αντιλαμβάνεται ως απλό εγκωμιαστικό τρόπο διατυπώσεως και όχι ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των εν λόγω υπηρεσιών.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 7 Στις 15 Σεπτεμβρίου 2003, η προσφεύγουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως βάσει του άρθρου 63. Κατόπιν της καταθέσεως του υπομνήματος απαντήσεως του καθού, με το οποίο το καθού επισήμανε ότι η εξετάστρια είχε κάνει δεκτή την καταχώριση του σήματος LIVE RICHLY για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις, η προσφεύγουσα ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 135, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, να της παρασχεθεί η δυνατότητα καταθέσεως υπομνήματος ανταπαντήσεως. Με την από 19 Φεβρουαρίου 2004 απόφαση του προέδρου του τρίτου τμήματος, επιτράπηκε στην προσφεύγουσα να καταθέσει υπόμνημα απαντήσεως.
- 8 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να θέσει γραπτές ερωτήσεις στους διαδίκους και να κινηθεί την προφορική διαδικασία. Οι διάδικοι απάντησαν στις εν λόγω ερωτήσεις εμπροθέσμως.
- 9 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 9ης Δεκεμβρίου 2004. Με την ευκαιρία αυτή, το καθού επιβεβαίωσε ότι το σήμα LIVE RICHLY μπορούσε να καταχωριστεί για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις. Κατόπιν της επιβεβαίωσης αυτής, η προσφεύγουσα δέχθηκε ότι οι εν λόγω υπηρεσίες δεν περιλαμβάνονται πλέον στο αντικείμενο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαφοράς, η οποία περιορίζεται, όσον αφορά την ουσία, στις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες. Τέλος, η προσφεύγουσα δήλωσε ότι, κατόπιν της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 2004, C-64/02 P, ΓΕΕΑ κατά Ergo Möbelwerk (Συλλογή 2004, σ. I-10031), δεν προβάλλει πλέον τον ισχυρισμό ότι κοινοτικό σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα όταν αποδεικνύεται

ότι χρησιμοποιείται κοινώς. Οι εν λόγω δηλώσεις των διαδίκων περιελήφθηκαν στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησεως.

10 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·
- να καταδικάσει το καθού στα δικαστικά έξοδα.

11 Το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

Επί του παραδεκτού ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η προσφεύγουσα

Επιχειρήματα των διαδίκων

12 Η προσφεύγουσα, προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της ως προς τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος LIVE RICHLY, κατέθεσε αντίγραφα εγγράφων προερχομένων από βάσεις δεδομένων σχετικές με σήματα και σελίδες του Διαδικτύου με σκοπό να αποδείξει ότι είναι η μόνη που χρησιμοποιεί το ζητούμενο σήμα για τις εν λόγω υπηρεσίες.

- 13 Το καθού φρονεί ότι τα εν λόγω έγγραφα είναι απαράδεκτα διότι προσκομίστηκαν για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, T-128/01, DaimlerChrysler κατά ΓΕΕΑ (Calandre), Συλλογή 2003, σ. II-701, σκέψη 18].

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 14 Υπενθυμίζεται ότι προσφυγή που ασκείται ενώπιον του Πρωτοδικείου σκοπεί τον έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών του ΓΕΕΑ κατά την έννοια του άρθρου 63 και ότι, στα πλαίσια της ακυρωτικής διαδικασίας η νομιμότητα της προσβαλλομένης ατομικής πράξεως πρέπει να κρίνεται σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Φεβρουαρίου 1979, 15/76 και 16/76, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 141, σκέψη 7, και του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-177/94 και T-377/94, Altmann κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-2041, σκέψη 119). Κατά συνέπεια, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να εξετάσει τα πραγματικά περιστατικά υπό το πρίσμα των αποδεικτικών στοιχείων που για πρώτη φορά προσκομίζονται ενώπιόν του. Επομένως, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου είναι απαράδεκτα (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα στη σκέψη 13 ανωτέρω απόφαση Calandre, σκέψη 18).
- 15 Εν προκειμένω, προκύπτει, χωρίς να αμφισβητείται από την προσφεύγουσα, ότι τα νέα έγγραφα που επικαλείται προκειμένου να στηρίξει τον ισχυρισμό ότι μόνη αυτή χρησιμοποιεί το σήμα LIVE RICHLY προσκομίστηκαν για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, τα εν λόγω έγγραφα της προσφεύγουσας πρέπει να κριθούν απαράδεκτα.
- 16 Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως επηρεάζεται από τα προβληθέντα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι, πρώτον, τα κατατεθέντα έγγραφα υποστηρίζουν απλώς τα ήδη προβληθέντα προηγουμένως στοιχεία, δεύτερον, τα εν λόγω στοιχεία έπρεπε να εξεταστούν αυτεπαγγέλτως από το ΓΕΕΑ και, τρίτον, τα στοιχεία αυτά δεν μεταβάλλουν το αντικείμενο της ενώπιον του τμήματος προσφυγών διαφοράς. Πράγματι, όπως τονίστηκε στη σκέψη 14 ανωτέρω, στο Πρωτοδικείο εναπόκειται να ελέγχει τη νομιμότητα της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών. Επομένως, ο έλεγχος αυτός πρέπει να πραγματοποιείται

ενόψει του πραγματικού και νομικού πλαισίου της διαφοράς, όπως αυτή ήχθη ενώπιον του τμήματος προσφυγών και ένας διάδικος δεν μπορεί να μεταβάλλει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία βάσει των οποίων εξετάζεται η νομιμότητα της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών [απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Μαρτίου 2003, T-194/01, Unilever κατά ΓΕΕΑ (Ωσειδής ταμπλέτα), Συλλογή 2003, σ. II-383, σκέψη 16]. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 15 ανωτέρω, τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά είναι νέα πραγματικά στοιχεία που δεν προσκομίστηκαν ενώπιον του τμήματος προσφυγών. Τα εν λόγω στοιχεία δεν αποτελούν επομένως μέρος του πραγματικού και νομικού πλαισίου της διαφοράς ως είχε ενώπιον του τμήματος προσφυγών κατά τη χρονική στιγμή λήψεως της αποφάσεώς του. Η διαπίστωση αυτή δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι τα εν λόγω πραγματικά στοιχεία υποστηρίζουν απλώς ήδη προβληθέντα στοιχεία ή δεν μεταβάλλουν, κατ' ουσίαν, το αντικείμενο της διαφοράς. Επομένως, από απόψεως ελέγχου της νομιμότητας του Πρωτοδικείου, δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να λάβει θέση επί των εν λόγω στοιχείων. Εξάλλου, όσον αφορά το επιχείρημα ότι τα εν λόγω στοιχεία έπρεπε να εξεταστούν αυτεπαγγέλτως από το ΓΕΕΑ, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 74, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, εναπόκειται στους διαδίκους να προσκομίσουν σε εύθετο χρόνο ενώπιον του ΓΕΕΑ τα αποδεικτικά στοιχεία που προβάλλουν. Επομένως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο ΓΕΕΑ καμμία παρατυπία όσον αφορά αποδεικτικά στοιχεία που δεν προσκόμισε σε εύθετο χρόνο η προσφεύγουσα.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 17 Η προσφεύγουσα προβάλλει διττή προσβολή του δικαιώματός της ακροάσεως, το οποίο απορρέει από το άρθρο 73, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94.
- 18 Πρώτον, η προσφεύγουσα φρονεί ότι, ενώ η εξετάστρια αιτιολόγησε την απορριπτική της απόφαση στηριζόμενη στην αμιγώς οικονομική έννοια της λέξης «richly» (ευημερώς), το τμήμα προσφυγών στήριξε την απόφασή του σε διαφορετικό και πιο εμπειριστατωμένο ορισμό, τον οποίο προέβαλε η ίδια η προσφεύγουσα, σύμφωνα με τον οποίο η λέξη αυτή σημαίνει «πλουσιώς ή ευημερώς».

πλήρως και προσηκόντως» (in a rich or elaborate manner; fully and appropriately). Η πιο εμπειριστατωμένη αυτή έννοια της λέξης «richly» είχε εντούτοις προταθεί από την προσφεύγουσα υπέρ της καταχώρισεως του επίδικου σήματος. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών, αρνούμενο την καταχώριση του επίδικου σήματος βάσει επιχειρημάτων της υπέρ της καταχώρισεως αυτής, στηρίχθηκε σε ένα εντελώς νέο στοιχείο. Το γεγονός ότι το τμήμα προσφυγών δεν προσέφερε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να εκφράσει τη γνώμη της επί του νέου αυτού στοιχείου συνεπάγεται, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, προσβολή του δικαιώματός της ακροάσεως όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 73, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1980, 136/79, National Panasonic κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 347, σκέψη 21) και τις αποφάσεις των τμημάτων προσφυγών της 10ης Απριλίου 2002, βέβέ κατά BEBÉ, R 1112/2000-3, και της 27ης Φεβρουαρίου 2003, ΜΥΚΟ VITAL κατά Miko, R 476/2002-3.

- 19 Δεύτερον, η προσφεύγουσα φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών προσέβαλε επίσης το δικαίωμά της ακροάσεως κρίνοντας ότι οι καταναλωτές προσδίδουν ελάχιστη προσοχή στις υπηρεσίες που καλύπτονται από το σήμα LIVE RICHLY χωρίς να ερευνήσει την άποψη της προσφεύγουσας συναφώς.
- 20 Το καθού φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών δεν προσέθεσε νέα έννοια στη λέξη «richly» (ευημερώς) για να επιβεβαιώσει την απορριπτική απόφαση της εξετάστριας. Κατά συνέπεια, το καθού κρίνει ότι το τμήμα προσφυγών δεν προσέβαλε συναφώς το δικαίωμα ακροάσεως της προσφεύγουσας. Το καθού δεν διατυπώνει συγκεκριμένες παρατηρήσεις όσον αφορά τον δεύτερο ισχυρισμό περί προσβολής του δικαιώματος ακροάσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 21 Κατά το άρθρο 73, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, οι αποφάσεις του ΓΕΕΑ μπορούν να στηρίζονται μόνον στους λόγους επί των οποίων οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να λάβουν θέση. Η εν λόγω διάταξη θεσπίζει, στο πλαίσιο του δικαίου του κοινοτικού σήματος, τη γενική αρχή προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας.

- 22 Δυνάμει της εν λόγω γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου, οι αποδέκτες των αποφάσεων των δημοσίων αρχών οι οποίες θίγουν αισθητά τα συμφέροντά τους πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν αποτελεσματικά την άποψή τους [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Οκτωβρίου 1974, 17/74, *Transocean Marine Paint* κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 441, σκέψη 15, και του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, T-34/00, *Eurocool Logistik* κατά ΓΕΕΑ (EUROCOOL), Συλλογή 2002, σ. II-683, σκέψη 21].
- 23 Εν προκειμένω, πρέπει να εξεταστεί αν η συλλογιστική που ακολούθησε το τμήμα προσφυγών η οποία διαφέρει από τη συλλογιστική της προσφεύγουσας, βάσει ορισμένης έννοιας των λέξεων «live richly», και η κρίση του τμήματος προσφυγών ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν προσδίδει ιδιαίτερη προσοχή συνιστούν λόγους επί των οποίων η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να λάβει θέση.
- 24 Συναφώς, πρέπει, κατ' αρχάς, να εξεταστούν οι διαφορές μεταξύ της απόφασης της εξετάστριας και της προσβαλλομένης απόφασης όσον αφορά τα στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα, καθόσον εάν δεν υφίστανται διαφορές μεταξύ των εν λόγω αποφάσεων αποκλείεται οποιαδήποτε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας. Πράγματι, αν η απόφαση του τμήματος προσφυγών απλώς επαναλαμβάνει την απόφαση της εξετάστριας ως προς τα εν λόγω στοιχεία, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να λάβει θέση επί των στοιχείων αυτών κατά την άσκηση της προσφυγής της κατά της απόφασης της εξετάστριας.

— Έννοια των λέξεων «live richly»

- 25 Όσον αφορά την έννοια των λέξεων «live richly», παρατηρείται, προκαταρκτικώς, ότι η προσφεύγουσα υπογράμμισε στην ενώπιον του τμήματος προσφυγών προσφυγή ότι η λέξη «rich» προσδιορίζεται στο *Collins dictionary* ως σημαίνουσα

πρώτον «συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων, υλικών αγαθών, κ.λπ., αφθονία υλικών αγαθών» (well supplied with wealth, property, etc., owning much) και ότι η λέξη «richly» προσδιορίζεται στο ίδιο λεξικό ως «πλουσίως ή ευημερώς πλήρως και προσηκόντως» (in a rich or elaborate manner; fully and appropriately).

- 26 Όσον αφορά την προβαλλόμενη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που αντλείται από το ότι η προσφεύγουσα δεν διατύπωσε την άποψή της επί της συλλογιστικής που ακολούθησε το τμήμα προσφυγών, το οποίο στηρίζεται σε ερμηνεία των λέξεων «live richly» η οποία διαφέρει από την ερμηνεία της εξετάστριας, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η εξετάστρια αμφισβητεί στην απόφασή της το γεγονός ότι το σήμα της προσφεύγουσας έχει διακριτικό χαρακτήρα ως εξής:

«Κάθε επενδυτής, ανεξαρτήτως του αν είναι επαγγελματίας ή ερασιτέχνης, επιδιώκει να αυξήσει την περιουσία του και κάθε επιτυχημένη τράπεζα συμβάλλει στον πλουτισμό των πελατών της ή, τουλάχιστον, τους δίνει τη δυνατότητα να διάγουν ευημερή βίο· όλοι οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας επιδιώκουν να προσελκύσουν πελάτες με παρεμφερή διαφημιστικά συνθήματα τα οποία απλώς τονίζουν αυτό που μπορούν να επιτύχουν από οικονομικής απόψεως.

[...] Οι επενδύσεις δημιούργησαν περισσότερες περιουσίες από κάθε άλλη μέθοδο, όπως η αδιάλειπτη εργασία ή η κληρονομία. Τι επιθυμούν αυτοί που πληρώνουν για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών; Να πλουτίσουν ή, τουλάχιστον, να διάγουν ευημερή βίο.

Οι λέξεις “βίος” [live] και “ευημερής” [richly] είναι αμφότερες κοινές λέξεις· ο όρος “ευημερής” έχει θετική οικονομική σημασία [...]»

- 27 Στη συνέχεια της εν λόγω απόφασης της εξετάστριας, η προσφεύγουσα τόνισε στην προσφυγή της ενώπιον του τμήματος προσφυγών ότι οι λέξεις «live richly» δεν πρέπει να νοηθούν υπό αποκλειστικά οικονομική άποψη, αλλά και υπό την ευρύτερη και πιο αόριστη έννοια μιας δημιουργικής ζωής ή μιας ζωής πλήρους εμπειριών.

- 28 Στην προσβαλλομένη απόφαση, το τμήμα προσφυγών επιβεβαίωσε την απόφαση της εξετάστριας περί αρνήσεως καταχωρίσεως, μεταξύ άλλων, για τους ακόλουθους λόγους:

«10 [...] Κατά το αγγλικό λεξικό *Collins*, η λέξη RICHLY (ευημερώς) σημαίνει “πλουσίως ή ευημερώς: πλήρως και προσηκόντως” (in a rich or elaborate manner; fully and appropriately).

- 11 Με αφετηρία τον ορισμό αυτό, η χρησιμοποίηση του συνδυασμού των λέξεων LIVE και RICHLY, στο πλαίσιο των υπηρεσιών που σκοπεύει η αίτηση, διαβιβάζει μια σαφή πληροφορία, με εγκωμιαστική σημασία. Ο εν λόγω τρόπος διατυπώσεως πληροφορεί τους ενδιαφερόμενους καταναλωτές ότι οι εν λόγω υπηρεσίες τούς δίνουν τη δυνατότητα να διάγουν ευημερή βίο.

[...]

- 14 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η λέξη RICHLY έχει διάφορες έννοιες, πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος μπορεί να εκτιμηθεί μόνον σε σχέση με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που σκοπεύει η αίτηση. Επομένως, ορθώς η εξετάστρια έλαβε υπόψη την έννοια της λέξης RICHLY που συνδέεται με τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση.»

- 29 Έτσι, από την απόφαση της εξετάστριας, προκύπτει, κατ' αρχάς, ότι η λέξη «richly» ελήφθη υπόψη υπό την έννοια του «διαθέτει χρήματα, περιουσία», δηλαδή υπό οικονομική έννοια.

- 30 Στη συνέχεια, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η έννοια της λέξης «richly» που προέβαλε το τμήμα προσφυγών σημαίνει, μεταξύ άλλων, «in a rich manner». Ωστόσο, όπως επισημαίνει το καθού, η λέξη «rich» προσδιορίζεται πρώτον ως «συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων, υλικών αγαθών κ.λπ., αφθονία υλικών αγαθών» (well supplied with wealth, property, etc., owning much). Η άποψη αυτή δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα, η οποία επικαλέστηκε κατά την ενώπιον του τμήματος προσφυγών διαδικασία τον ίδιο ορισμό και αναγνώρισε στο δικόγραφο της προσφυγής της ότι η λέξη «rich» αντιστοιχεί πρώτον σε «ευημερής ή ευμαρής» (prosperous or wealthy). Κατά συνέπεια, ο ορισμός που δόθηκε από το τμήμα προσφυγών περιλαμβάνει την οικονομική έννοια της λέξης «richly», που επίσης έγινε δεκτή από την εξετάστρια.
- 31 Περαιτέρω, από το σημείο 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών ενέκρινε το γεγονός ότι η εξετάστρια έλαβε υπόψη την έννοια της λέξης «richly» από της απόψεως των συγκεκριμένων υπηρεσιών για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος. Επομένως, το τμήμα προσφυγών δεν παρέλειψε την οικονομική έννοια της λέξης «richly».
- 32 Ως εκ τούτου, οι έννοιες της λέξης «richly» που δέχθηκε το τμήμα προσφυγών δεν διακρίνονται πραγματικά από αυτές που έλαβε υπόψη η εξετάστρια.
- 33 Το γεγονός ότι το τμήμα προσφυγών επισήμανε ότι είχε λάβει υπόψη τον ορισμό της έννοιας «richly» που περιλαμβάνει πολλές σημασίες της λέξης «richly», δεν διακυβεύει το συμπέρασμα αυτό. Πράγματι, ένας πολυσημάντος ορισμός πρέπει να θεωρηθεί ότι ελήφθη υπόψη όταν μία μόνον από τις έννοιές του έχει ληφθεί υπόψη. Η επιβεβαίωση, εν προκειμένω, από το τμήμα προσφυγών ότι ο τρόπος με τον οποίο η εξετάστρια έλαβε υπόψη την έννοια της λέξης «richly» είναι ακριβής, διευκρινίζει ποια έννοια ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό του εν λόγω όρου.

- 34 Τέλος, όσον αφορά τη χρησιμοποίηση της διατύπωσης «διάγω ή ζω ευημερή βίο» (to lead a rich life or to live a rich life), παρατηρείται ότι η διατύπωση αυτή χρησιμοποιείται τόσο στην απόφαση της εξετάστριας όσο και στην απόφαση του τμήματος προσφυγών. Εφόσον η εν λόγω διατύπωση έχει στηριχθεί στη λέξη «rich», η οποία, όπως τούτο αναφέρθηκε ανωτέρω, έχει οικονομική έννοια, η χρησιμοποίησή της στην προσβαλλομένη απόφαση δεν διακυβεύει τις προηγούμενες θεωρήσεις.
- 35 Όσον αφορά το γεγονός ότι η προσφεύγουσα επικαλείται προηγούμενες αποφάσεις του ΓΕΕΑ, υπενθυμίζεται ότι η νομιμότητα των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών πρέπει να εκτιμάται αποκλειστικώς βάσει του κανονισμού 40/94, όπως έχει ερμηνευθεί από τον κοινοτικό δικαστή, και όχι βάσει μιας προηγούμενης πρακτικής που ακολούθησε το ΓΕΕΑ στις αποφάσεις του [βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Ιουλίου 2003, T-129/01, Alejandro κατά ΓΕΕΑ — Anheuser-Busch (BUDMEN), Συλλογή 2003, σ. II-2251, σκέψη 61, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία].
- 36 Επιπροσθέτως, και εν πάση περιπτώσει, υπενθυμίζεται ότι το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ότι τα τμήματα προσφυγών πρέπει να είναι σε θέση να στηρίζουν τις αποφάσεις τους σε επιχειρήματα τα οποία δεν προβλήθηκαν ενώπιον του εξεταστή, αρκεί το ενδιαφερόμενο μέρος να είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του επί των πραγματικών περιστατικών που έχουν συνέπειες για την εφαρμογή της επίμαχης νομικής διατάξεως. Βάσει της αρχής της λειτουργικής συνέχειας μεταξύ του εξεταστή και των τμημάτων προσφυγών, τα τμήματα προσφυγών δύνανται να επαναλαμβάνουν την εξέταση της αιτήσεως χωρίς να περιορίζονται από τη συλλογιστική του εξεταστή [αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Φεβρουαρίου 2000, T-122/99, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (Σχήμα σαπουνιού), Συλλογή 2000, σ. II-265, σκέψη 27, και της 5ης Ιουνίου 2002, T-198/00, Hershey Foods κατά ΓΕΕΑ (Kiss Device with plume), Συλλογή 2002, σ. II-2567, σκέψη 25].
- 37 Εν προκειμένω, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το τμήμα προσφυγών παρέκκλινε από την άποψη που υιοθέτησε η εξετάστρια, προκύπτει, αφενός, ότι το τμήμα προσφυγών δεν στηρίχθηκε σε νέα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να διατυπώσει την άποψή της. Πράγματι, δεδομένου ότι η ευρύτερη ερμηνεία της έννοιας της λέξης «richly» προβλήθηκε από την ίδια την προσφεύγουσα, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι δεν μπόρεσε να

διατυπώσει άποψη επ' αυτού. Αφετέρου, προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών απλώς ακολούθησε διαφορετική συλλογιστική από τη συλλογιστική της προσφεύγουσας. Επομένως, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 36 ανωτέρω, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, καθεαυτό, να συνεπάγεται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.

— Προσοχή του ενδιαφερομένου κοινού

38 Όσον αφορά την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας που αντλείται από το γεγονός ότι δεν διατύπωσε άποψη ως προς το επίπεδο προσοχής του ενδιαφερομένου κοινού, που έλαβε ως δεδομένο το τμήμα προσφυγών, πρέπει επίσης να αναλυθούν οι διαφορές μεταξύ της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών και της αποφάσεως της εξετάστριας, συναφώς.

39 Η δεύτερη περίοδος της αποφάσεως της εξετάστριας έχει ως εξής:

«Σε απάντηση στο επιχειρημά σας ότι το μήνυμα που εκπέμπει το σήμα είναι αόριστο και απροσδιόριστο, πρέπει κατ' αρχάς να επισημανθεί ότι το μήνυμα [...] απευθύνεται [στο] κοινό υπό ευρεία έννοια, το οποίο είναι ευλόγως καλώς πληροφορημένο και ευλόγως προσεκτικό και ενημερωμένο [...]»

40 Το τμήμα προσφυγών επισημαίνει αντίστοιχα τα σημεία 13 και 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

«13 Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σημείο LIVE RICHLY, το τμήμα προσφυγών κρίνει, όπως και η εξετάστρια, ότι το εν λόγω διαφημιστικό σύνθημα συντίθεται από κοινές λέξεις οι οποίες,

όταν συνδέονται με τις υπηρεσίες που αφορά το ζητούμενο σήμα, γίνονται αντιληπτές από το κοινό ως απλός εγκωμιαστικός τρόπος διατυπώσεως και όχι ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των εν λόγω υπηρεσιών.

[...]

15 Εξάλλου, στο σύνολο λέξεων LIVE RICHLY δεν υπάρχει κανένα στοιχείο, πέραν της προφανούς διαφημιστικής σημασίας του, βάσει του οποίου το ενδιαφερόμενο κοινό μπορεί να συγκρατήσει εύκολα και άμεσα το σήμα ως διακριτικό σήμα για τις προσδιοριζόμενες υπηρεσίες. Αγνοώντας το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται το σήμα, το ενδιαφερόμενο κοινό δεν μπορεί να αντιληφθεί τίποτε άλλο πλην της διαφημιστικής σημασίας του. Ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής δεν είναι πολύ προσεκτικός. Αν το σήμα δεν του επισημαίνει άμεσα την προέλευση του αντικειμένου που προτίθεται να αγοράσει και του προσφέρει μόνον μια αμιγώς διαφημιστική και αόριστη πληροφορία, δεν θα αφιερώσει χρόνο για να πληροφορηθεί τις διάφορες δυνατικές λειτουργίες του σημείου ή να το απομνημονεύσει ως σήμα.»

41 Από το σημείο 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής δεν είναι πολύ προσεκτικός (not very attentive), η προσφεύγουσα συνήγαγε ότι η προσοχή του ενδιαφερόμενου καταναλωτή είναι αμελητέα (low).

42 Ωστόσο, το γεγονός ότι ένας καταναλωτής δεν είναι πολύ προσεκτικός δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε ότι η προσοχή του είναι αμελητέα. Πράγματι, το στοιχείο αυτό μπορεί επίσης να σημαίνει ότι ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής δεν προσδίδει μεν μεγάλη προσοχή στο εν λόγω σήμα, αλλά προσδίδει παρ' όλ' αυτά εύλογη προσοχή.

- 43 Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι, στο σημείο 13 της προσβαλλομένης απόφασης, το τμήμα προσφυγών επιβεβαίωσε την ανάλυση της εξετάστριας όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σήμα LIVE RICHLY. Ωστόσο, στη δεύτερη περίοδο της απόφασής της, η εξετάστρια θεωρεί ότι το μήνυμα του σήματος απευθύνεται στο ευρύ κοινό, το οποίο δεν είναι μόνον ευλόγως πληροφορημένο και ενήμερο, αλλά ευλόγως προσεκτικό.
- 44 Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι το τμήμα προσφυγών επισημαίνοντας ότι ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής δεν είναι ιδιαίτερα προσεκτικός, έκρινε στην πραγματικότητα ότι ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής είναι ευλόγως προσεκτικός. Το τμήμα προσφυγών απλώς διατύπωσε διαφορετικά την άποψη της εξετάστριας, η οποία παρατίθεται στη δεύτερη περίοδο της απόφασής της.
- 45 Δεδομένου ότι το τμήμα προσφυγών απλώς διατύπωσε διαφορετικά την άποψη της εξετάστριας, κακώς η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών έλαβε υπόψη τη μικρή προσοχή του ενδιαφερομένου κοινού χωρίς να παρασχεθεί η δυνατότητα στην προσφεύγουσα να λάβει θέση επί του σημείου αυτού.
- 46 Για τους προαναφερθέντες λόγους, οι αιτιάσεις που αντλούνται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τη μη τήρηση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

- 47 Κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν είναι προσηκόντως αιτιολογημένη καθόσον απορρίπτει την καταχώριση του ζητηθέντος σήματος για το σύνολο των υπηρεσιών για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση χωρίς

να διευκρινίζει τους λόγους απορρίψεως της αιτήσεως όσον αφορά τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις. Το καθού αμφισβητεί τον λόγο αυτό, κρίνοντας ότι το ΓΕΕΑ έκανε δεκτή την καταχώριση για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις ήδη από της ενάρξεως της διαδικασίας.

- 48 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, κατόπιν της δηλώσεως του καθού στην επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι το σήμα LIVE RICHLIY μπορεί να καταχωριστεί για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις, η προσφεύγουσα αναγνώρισε ρητώς ότι το αντικείμενο της διαφοράς περιορίζεται στις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε εκ των πραγμάτων από τον λόγο που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας που αφορούσε μόνο τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις. Επομένως, ούτε το Πρωτοδικείο πρέπει να αποφανθεί επί του λόγου αυτού.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β' του κανονισμού 40/94,

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 49 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να απορριφθεί επίσης καθόσον το τμήμα προσφυγών δίνει στην εν λόγω απόφαση εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β' του κανονισμού 40/94, όσον αφορά τον απόλυτο λόγο αρνήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος που αντλείται από την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος αυτού.
- 50 Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα τονίζει ότι τόσο η νομολογία του Πρωτοδικείου όσο και η πρακτική των τμημάτων προσφυγών επιβεβαιώνουν ότι τα διαφημιστικά συνθήματα υπόκεινται στα ίδια κριτήρια όπως κάθε άλλο είδος σήματος [απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 2001, T-138/00, Ergo Möbelwerk κατά ΓΕΕΑ (DAS PRINZIP DER BEQUEMLICHKEIT), Συλλογή 2001, σ. II-3739, σκέψη

44, και απόφαση του τμήματος προσφυγών της 11ης Φεβρουαρίου 1999, BEAUTY ISN'T ABOUT LOOKING YOUNG BUT LOOKING GOOD, R 73/1998-2]. Ωστόσο, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών απέρριψε την καταχώριση του λεκτικού σημείου μόνο διότι επρόκειτο για εγκωμιαστικό διαφημιστικό σύνθημα, χωρίς να αποφανθεί ως προς τη δυνατότητά του να διακρίνει τις επίμαχες υπηρεσίες.

51 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι το τμήμα προσφυγών αναγνώρισε ότι οι λέξεις «live richly» δεν είναι περιγραφικές. Η αναγνώριση αυτή συνεπάγεται, σύμφωνα με την άποψη της προσφεύγουσας, ότι το τμήμα προσφυγών δεν μπορεί να στηριχθεί, όπως εν προκειμένω, μόνον στον εγκωμιαστικό χαρακτήρα της διατυπώσεως για να αποδείξει ότι το εν λόγω σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα. Συναφώς, η προσφεύγουσα επικαλείται διάφορες αποφάσεις των τμημάτων προσφυγών.

52 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, αντίθετα προς την —μη τεκμηριωμένη κατά την προσφεύγουσα— άποψη του τμήματος προσφυγών, κατά την οποία οι λέξεις «live richly» συνιστούν απλή εγκωμιαστική διατύπωση με σαφή έννοια, οι εν λόγω λέξεις μπορεί να αποτελέσουν το αντικείμενο διαφόρων ερμηνειών λόγω της αόριστης, ακαθόριστης και διφορούμενης έννοιάς τους, ειδικότερα όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες. Κατά την προσφεύγουσα, το ζητηθέν σήμα, LIVE RICHLY, συνιστά λογοπαίγνιο το οποίο δεν έχει καμία σημασία καθεαυτό, εφόσον υφίστανται πιθανώς τόσοι τρόποι ευημερούς βίου όσοι και άνθρωποι, και κάθε καταναλωτής θα προσδώσει στο εν λόγω σύνθημα τη δική του ερμηνεία. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα φρονεί ότι το επίδικο σύνθημα θα εκπλήξει, ενοχλήσει ή αποπροσανατολίσει τους καταναλωτές διότι δεν αναμένουν ότι μια τράπεζα παρέχει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες προτείνοντάς τους «ευημερή βίο», πράγμα το οποίο πιστοποιεί τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος LIVE RICHLY. Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της, η προσφεύγουσα προβάλλει την έννοια της λέξης «rich» του Collins English Dictionary (έκδοση 1995), τις διάφορες ερμηνείες της λέξης «richly» του τμήματος προσφυγών και της εξετάστριας, της αποφάσεως του τμήματος προσφυγών της 1ης Οκτωβρίου 2001, ES GIBT SIE NOCH, DIE GUTEN DINGE (R 393/2000-1), διαφημίσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και σχόλια που δημιούργησαν οι διαφημίσεις αυτές στο Διαδίκτυο. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα φρονεί ότι τα εν λόγω σχόλια πιστοποιούν ότι ο τρόπος με τον οποίο οι καταναλωτές αντιλαμβάνονται το εν λόγω σήμα πόρρω απέχει του να είναι απλός και ομοιόμορφος.

- 53 Περαιτέρω, η προσφεύγουσα φρονεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση στηρίζεται στην εσφαλμένη υπόθεση ότι ο βαθμός προσοχής του ενδιαφερομένου κοινού είναι αμελητέος, ενώ στην πραγματικότητα είναι υψηλός. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, ο μέσος καταναλωτής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα συνετός και προσεκτικός, δεδομένου ότι οι εν λόγω υπηρεσίες δεν αγοράζονται «έτοιμες προς χρήση» (off the shelf) όπως ένα παντελόνι τζιν ή το γάλα και έχουν κεφαλαιώδη σημασία στη ζωή του εν λόγω καταναλωτή. Κατά συνέπεια, ο μέσος καταναλωτής αφιερώνει περισσότερο χρόνο στην αναζήτηση του νοήματος του συνθήματος αυτού και το απομνημονεύει ευκολότερα όταν σχετίζεται με χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.
- 54 Η νομολογία του Πρωτοδικείου αναφορικά με τα διαφημιστικά συνθήματα καθώς και η πρακτική που ακολουθούν τα τμήματα προσφυγών με τις αποφάσεις τους επιβεβαιώνουν, κατά την προσφεύγουσα, ότι το σύνθημα LIVE RICHLIY μπορεί να καταχωριστεί. Στις αποφάσεις DAS PRINZIP DER BEQUEMLICHKEIT, σκέψη 50 ανωτέρω, και της 5ης Δεκεμβρίου 2002, T-130/01, Sykes Enterprises κατά ΓΕΕΑ (REAL PEOPLE, REAL SOLUTIONS) (Συλλογή 2002, σ. II-5179), το Πρωτοδικείο αναγνώρισε, αφενός, ότι, αντίθετα προς όσα επισημαίνει η εξετάστρια στο από 3 Ιουλίου 2001 έγγραφό της, το γεγονός ότι το σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα δεν οφείλεται σε έλλειψη φαντασίας ούτε σε έλλειψη ευρηματικότητας. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ότι η χρησιμοποίηση του ίδιου σήματος ή παρεμφερών σημάτων στην αγορά αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την εκτίμηση του εγγενούς διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος. Ειδικότερα, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, στην απόφαση DAS PRINZIP DER BEQUEMLICHKEIT, σκέψη 50 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο επισήμανε ότι η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα δικαιολογείται μόνον αν αποδειχθεί ότι το επίδικο γλωσσικό σήμα χρησιμοποιείται κοινώς. Ωστόσο, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, αφενός, ότι το καθού δεν απέδειξε τη χρησιμοποίηση των λέξεων «live richly» και, αφετέρου, ότι αυτός ο τρόπος διατυπώσεως δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ για διαφήμιση ή παροχή χρηματοπιστωτικών και νομισματικών υπηρεσιών. Δεδομένου του μοναδικού και εκκεντρικού χαρακτήρα του συνθήματός της, η προσφεύγουσα φρονεί ότι το σήμα της έχει διακριτικό χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.
- 55 Η πάγια τακτική των τμημάτων προσφυγών επιβεβαιώνει επίσης τον δυνάμενο να καταχωριστεί χαρακτήρα του σήματος LIVE RICHLIY. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2001, WE GET IT DONE (R 1090/2000-4). Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι από την απόφαση αυτή μπορεί να συναχθεί,

αφενός, ότι το όριο πέραν του οποίου δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, είναι ιδιαίτερα χαμηλό και, αφετέρου, εναπόκειται στο ΓΕΕΑ να αποδείξει ότι ένα σήμα δεν μπορεί να καταχωριστεί δυνάμει του άρθρου αυτού, έχοντας υπόψη του ότι δεν αρκεί να ισχυριστεί ότι ένα σύνθημα είναι κοινότοπο ή συνιστά απλό εγκωμιαστικό τρόπο διατυπώσεως, προκειμένου να θεμελιωθεί η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος. Η προσφεύγουσα, στηριζόμενη στην απόφαση αυτή, φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών δεν εξήγησε γιατί τα διαφημιστικά και εγκωμιαστικά χαρακτηριστικά στοιχεία των λέξεων «live richly» εμποδίζουν, εν προκειμένω, τον μέσο καταναλωτή χρηματοπιστωτικών και νομισματικών υπηρεσιών να συσχετίσει το εν λόγω σήμα με την προσφεύγουσα και, κατά συνέπεια, να αντιληφθεί το σύνθημα ως σήμα. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το σύνθημα μπορεί να δεχθεί πολλές ερμηνείες, ότι το ενδιαφερόμενο κοινό το απομνημονεύει άμεσα διότι δεν αναμένει ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα διαφημίζει τις υπηρεσίες του με τέτοιο σύνθημα και ότι είναι η μόνη που χρησιμοποιεί το εν λόγω σύνθημα.

56 Από τη συνθήκη πρακτική των τμημάτων προσφυγών, η προσφεύγουσα συνάγει ότι ο αόριστος χαρακτήρας ενός συνθήματος μπορεί να ληφθεί υπόψη προς απόδειξη του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος (αποφάσεις WE GET IT DONE, προαναφερθείσα, της 25ης Φεβρουαρίου 2002, Taking care of the world's water ... and yours, R 135/2000-2, και της 18ης Σεπτεμβρίου 2001, TEAM POWER, R 222/2001-1). Η προσφεύγουσα συνάγει επίσης από την εν λόγω πρακτική ότι η μη χρησιμοποίηση στην οικεία αγορά του επίδικου συνθήματος ή παραλλαγής του εν λόγω συνθήματος συνιστά σοβαρή ένδειξη ότι το σήμα διαθέτει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα (αποφάσεις Taking care of the world's water ... and yours, προαναφερθείσα, TEAM POWER, προαναφερθείσα, της 4ης Μαΐου 1999, Früher an Später denken!, R 153/1998-2, της 5ης Ιουλίου 2000, UNLOCK THE POTENTIAL, R 689/1999-3, και της 5ης Ιουνίου 2002, WHATEVER WHENEVER, R 58/2001-4).

57 Η προσφεύγουσα επικαλείται την καταχώριση εκ μέρους του ΓΕΕΑ, για τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην κατηγορία 36 του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν στην περιγραφή «χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες και κτηματομεσιτικές υποθέσεις», διαφόρων συνθημάτων που περιλαμβάνουν τους όρους «live» ή «life», μεταξύ των οποίων απαριθμούνται make more of life, WHERE MONEY LIVES και SO YOU CAN ENJOY LIFE! Η προσφεύγουσα αναφέρει ότι είναι αντιφατικό να απορριφθεί η καταχώριση του σήματος LIVE RICHLY για τις ίδιες υπηρεσίες.

- 58 Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης ορισμένα συνθήματα που έχουν καταχωριστεί από τα εθνικά γραφεία ορισμένων κρατών μελών, τα οποία επιβεβαιώνουν ότι έγινε δεκτή η καταχώριση λιγότερο διακριτικών συνθημάτων από το επίδικο.
- 59 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το σήμα LIVE RICHLIY καταχωρίστηκε από τις αρμόδιες για τα σήματα αρχές πολλών τρίτων κρατών, μεταξύ των οποίων η Κοινοπολιτεία της Αυστραλίας και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για τις ίδιες υπηρεσίες που εμπίπτουν στην κατηγορία 36 του Διακανονισμού της Νίκαιας. Μολονότι η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Κοινοπολιτεία της Αυστραλίας δεν είναι κράτη μέλη, θεωρεί ότι οι εν λόγω καταχωρίσεις του σήματος LIVE RICHLIY συνιστούν σοβαρή ένδειξη της δυνατότητας καταχώρισεως του σήματος αυτού στις αγγλόφωνες χώρες γενικώς.
- 60 Τέλος, καθόσον η αμφισβήτηση αφορά μόνον την καταχώριση του σήματος LIVE RICHLIY για τις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες, η προσφεύγουσα φρονεί ότι η άποψη του καθού κατά την οποία αυτή η φράση δεν αποτελεί διακριτικό στοιχείο για τις εν λόγω υπηρεσίες, δεδομένου ότι οι λέξεις «live richly» ρητώς παραπέμπουν σ' έναν πλουσιότερο από υλικής απόψεως βίο, ενώ αποτελεί διακριτικό στοιχείο για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υπηρεσίες, είναι αυθαίρετη, παράλογη, παράδοση και αντιφατική.
- 61 Κατά την προσφεύγουσα, το εν λόγω συμπέρασμα στηρίζεται στη μεγάλη εγγύτητα, αν όχι ταυτότητα, μεταξύ των χρηματοπιστωτικών και των ασφαλιστικών υπηρεσιών και μεταξύ των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και κτηματομεσιτικών υποθέσεων, η οποία εξάλλου τονίστηκε από το καθού σε προηγούμενες αποφάσεις (απόφαση του τμήματος προσφυγών της 27ης Νοεμβρίου 2002, TravelCard κατά AIR TRAVEL CARD, R 498/2001-3, αποφάσεις του τμήματος ανακοπών της 21ης Ιουλίου 2003, LLOYD κατά LLOYDS TSB, 1454-2003, και της 11ης Νοεμβρίου 2003, ADIGSA κατά ADIG GRUPPE GUT FÜR IHR GELD, 2451-2003).

62 Ωστόσο, κατά την προσφεύγουσα, το πλέον παράδοξο είναι ο λόγος για τον οποίο το καθού έκρινε ότι το σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα ως προς τις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες και ο οποίος συνίσταται στο ότι το μήνυμα του εν λόγω σήματος είναι ότι οι επίδικες υπηρεσίες προσφέρουν στο ενδιαφερόμενο κοινό, τουλάχιστον, τη δυνατότητα αυξήσεως των οικονομικών του αγαθών και επομένως τη δυνατότητα να ζήσει κατά τρόπο πλουσιότερο από υλικής απόψεως. Κατά την προσφεύγουσα, ακόμη και αν η εν λόγω αντίληψη του συνθήματος θεωρηθεί ορθή, πράγμα το οποίο αμφισβητεί, από της απόψεως του καταναλωτή οι ασφαλιστικές υπηρεσίες και οι κτηματομεσιτικές υποθέσεις σκοπούν επίσης τελικώς τον δυνητικό πλουτισμό του ατόμου. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα φρονεί ότι το τμήμα προσφυγών παρέλειψε να αποδείξει την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα των λέξεων «live richly», ως υποχρεούται προκειμένου να απορρίψει την αίτηση καταχώρισεως του σήματος αυτού δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Επομένως, η απόφαση μερικής απορρίψεως της καταχώρισεως του σήματος LIVE RICHLY για τις επίμαχες υπηρεσίες πρέπει να ακυρωθεί.

63 Το καθού αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και κρίνει ότι ουδέν εξ αυτών διακυβεύει την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

64 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα «σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα».

Περαιτέρω, το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, ορίζει ότι «[η] παράγραφος 1 εφαρμόζεται ακόμη κι αν οι λόγοι απαραδέκτου υφίστανται μόνο σε τμήμα της Κοινότητας».

- 65 Όπως έχει κρίνει το Πρωτοδικείο, τα σήματα που αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 είναι, μεταξύ άλλων, εκείνα τα οποία δεν παρέχουν στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να προβεί εκ νέου σε αγορά, αν η εμπειρία του αποδειχθεί θετική, ή να την αποφύγει αν αποδειχθεί αρνητική, σε περίπτωση μεταγενέστερης αγοράς των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών [αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, Rewe-Zentral κατά ΓΕΕΑ (LITE), Συλλογή 2002, T-79/00, σ. II-705, σκέψη 26, και EUROCOOL, προαναφερθείσα στη σκέψη 22 ανωτέρω, σκέψη 37]. Αυτό ιδίως συμβαίνει για σήματα τα οποία συνήθως χρησιμοποιούνται για την εμπορία των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών.
- 66 Ωστόσο, η καταχώριση σήματος το οποίο συνίσταται από σημεία ή ενδείξεις που χρησιμοποιούνται επίσης ως διαφημιστικά συνθήματα, ενδείξεις ποιότητας ή προτροπές αγοράς των προϊόντων και των υπηρεσιών που αφορά το σήμα αυτό δεν αποκλείεται, αφ' εαυτής, λόγω της χρήσεως αυτής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2001, C-517/99, Merz & Krell, Συλλογή 2001, σ. I-6959, σκέψη 40). Πάντως, ένα σημείο που επιτελεί άλλες λειτουργίες, πλην της λειτουργίας του σήματος κατά την κλασική έννοια, είναι διακριτικό, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, μόνον όταν καθίσταται εξ αρχής αντιληπτό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά, προκειμένου να παράσχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς ενδεχόμενο συγχύσεως, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του κατόχου του σήματος από εκείνα που έχουν άλλη εμπορική προέλευση [απόφαση του Πρωτοδικείου της 3ης Ιουλίου 2003, T-122/01, Best Buy Concepts κατά ΓΕΕΑ (BEST BUY), Συλλογή 2003, σ. II-2235, σκέψεις 20 και 21].
- 67 Ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να εκτιμάται, αφενός, σε σχέση με τα προϊόντα για τα οποία ή με τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση του σημείου και, αφετέρου, σε σχέση με την αντίληψη του οικείου κοινού, το οποίο αποτελείται από τους καταναλωτές των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών (αποφάσεις EUROCOOL, προαναφερθείσα στη σκέψη 22 ανωτέρω, σκέψη 38, και LITE, προαναφερθείσα στη σκέψη 65 ανωτέρω, σκέψη 27).

68 Τέλος, από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι ένα ελάχιστο όριο διακριτικού χαρακτήρα αρκεί για να μην ισχύει ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προβλέπει το άρθρο αυτό (απόφαση LITE, προαναφερθείσα στη σκέψη 65 ανωτέρω, σκέψη 28).

— Όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κοινό και τον βαθμό προσοχής του

69 Όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κοινό πρέπει, κατ' αρχάς, να υπομνηστεί ότι οι προσδιοριζόμενες υπηρεσίες είναι χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες που εμπίπτουν στην κατηγορία 36 του Διακανονισμού της Νίκαιας. Το κοινό που ενδιαφέρεται για τις εν λόγω υπηρεσίες είναι το κοινό που αποτελείται από όλους τους καταναλωτές. Επομένως, ο διακριτικός χαρακτήρας του ζητηθέντος σήματος πρέπει να εκτιμηθεί λαμβάνοντας υπόψη την τεκμαιρόμενη προσδοκία του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1998, C-210/96, Gut Springenheide και Tusky, Συλλογή 1998, σ. I-4657, σκέψη 31).

70 Στη συνέχεια, υπενθυμίζεται ότι η αντίληψη που έχει για το σήμα το ενδιαφερόμενο κοινό, εν προκειμένω ο μέσος καταναλωτής, επηρεάζεται από τον βαθμό προσοχής του, ο οποίος μπορεί να ποικίλλει αναλόγως της κατηγορίας των επίδικων προϊόντων ή υπηρεσιών (βλ., όσον αφορά την πρώτη του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, ΕΕ 1989, L 40, σ. 1, την απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 26, και, όσον αφορά τον κανονισμό 40/94, την προαναφερθείσα στη σκέψη 16 ανωτέρω απόφαση «Ωοειδής ταμπλέτα», σκέψη 42).

- 71 Συναφώς, η προσφεύγουσα φρονεί ότι, αντίθετα προς την άποψη του τμήματος προσφυγών, το ενδιαφερόμενο κοινό είναι, προφανέστατα, πολύ προσεκτικό όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δεδομένου ότι οι εν λόγω υπηρεσίες δεν αγοράζονται «έτοιμες προς χρήση» (off the shelf) ως ένα παντελόι τζιν ή το γάλα και έχουν ζωτική σημασία για το μέλλον του καταναλωτή.
- 72 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι, αντίθετα προς την ερμηνεία που υποστηρίζει η προσφεύγουσα κατά την οποία το τμήμα προσφυγών έπρεπε να κρίνει ότι η προσοχή του ενδιαφερομένου κοινού είναι αμελητέα, το τμήμα προσφυγών έκρινε στην πραγματικότητα ότι το ενδιαφερόμενο κοινό είναι ευλόγως προσεκτικό (βλ. σκέψεις 42 επ. ανωτέρω).
- 73 Στη συνέχεια, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως ορισμένων από τις επίδικες χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες, ένα μέρος των εν λόγω καταναλωτών μπορεί να αποτελεί πολύ προσεκτικό κοινό καθόσον, αφενός, οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν οι καταναλωτές μπορεί να είναι αρκετά σημαντικές και, αφετέρου, οι εν λόγω υπηρεσίες μπορεί να αποδειχθούν μάλλον τεχνικές.
- 74 Εντούτοις, αυτό το επίπεδο προσοχής μπορεί να είναι σχετικώς χαμηλό προκειμένου για αποκλειστικώς διαφημιστικού χαρακτήρα ενδείξεις, οι οποίες δεν είναι καθοριστικές για ένα πληροφορημένο κοινό [βλ., σχετικώς, την προαναφερθείσα στη σκέψη 54 ανωτέρω απόφαση REAL PEOPLE, REAL SOLUTIONS, σκέψη 24, και την προαναφερθείσα στη σκέψη 66 ανωτέρω απόφαση BEST BUY, σκέψη 25).
- 75 Συνεπώς, για το σύνολο των σχετικών υπηρεσιών, πρέπει να γίνει δεκτή η ύπαρξη ενός κοινού κανονικώς ενήμερου και πληροφορημένου.

- 76 Εξάλλου, δεδομένου ότι το λεκτικό σημείο LIVE RICHLY αποτελείται από στοιχεία της αγγλικής γλώσσας, το σχετικό κοινό είναι αγγλόφωνο ή μη αγγλόφωνο που έχει, πάντως, επαρκή ικανότητα κατανοήσεως της αγγλικής γλώσσας.

— Όσον αφορά την αντίληψη του ενδιαφερομένου κοινού

- 77 Πρέπει να εκτιμηθεί ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το σημείο LIVE RICHLY ως σήμα για χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες.
- 78 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι το σήμα LIVE RICHLY είναι διαφημιστικό σύνθημα που συντίθεται από δύο συνήθεις αγγλικές λέξεις, τις οποίες το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται ως απλό εγκωμιαστικό τρόπο διατυπώσεως που σημαίνει ότι οι υπηρεσίες της προσφεύγουσας παρέχουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να διάγουν ευημερή βίο. Περαιτέρω, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι, πέραν της προφανούς διαφημιστικής του σημασίας, το σήμα LIVE RICHLY δεν επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κοινό να το απομνημονεύσει εύκολα και άμεσα ως σήμα για τις προσδιοριζόμενες υπηρεσίες. Εφόσον ο μέσος καταναλωτής δεν είναι πολύ προσεκτικός, αν το σήμα δεν του υποδεικνύει άμεσα την προέλευση του προσδιοριζόμενου προϊόντος ή υπηρεσίας, αλλά του παρέχει μια αμιγώς διαφημιστική αόριστη πληροφορία, δεν θα ασχοληθεί περαιτέρω για τις διάφορες δυνατές λειτουργίες του σήματος ή δεν θα το απομνημονεύσει ως σήμα. Για τους λόγους αυτούς, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι το εν λόγω σημείο δεν μπορεί να αποτελέσει σήμα.

- 79 Δεδομένων αυτών των στοιχείων, κακώς η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι το επίδικο σημείο δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο καταχωρίσεως αποκλειστικώς διότι πρόκειται για εγκωμιαστική διαφημιστική διατύπωση. Εξάλλου, τα στοιχεία αυτά καθιστούν δυνατή την απόρριψη του επιχειρήματος της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών δεν εξέτασε τη δυνατότητα του σημείου LIVE RICHLY να διακρίνει τις υπηρεσίες της προσφεύγουσας από τις υπηρεσίες των ανταγωνιστών της.
- 80 Πράγματι, το τμήμα προσφυγών κρίνοντας στο σημείο 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι το ενδιαφερόμενο κοινό δεν μπορεί εύκολα και άμεσα να αποινημονεύσει το σημείο ως σήμα για τις επίδικες υπηρεσίες, δεν συνήγαγε απλώς από τον διαφημιστικό χαρακτήρα των όρων «live richly» την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του επίδικου σημείου, αλλά έλαβε υπόψη τη δυνατότητα του εν λόγω σημείου να διακρίνει το προϊόν της προσφεύγουσας από το προϊόν ανταγωνιστή ως προς το ενδιαφερόμενο κοινό.
- 81 Επιπλέον, σήμα που αποτελείται από διάφορα στοιχεία (σύνθετο σήμα) πρέπει, για την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του, να εξετασθεί συνολικά [απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Νοεμβρίου 2002, T-79/01 και T-86/01, Bosch κατά ΓΕΕΑ (Kit pro και Kit Super Pro), Συλλογή 2002, σ. II 4881, σκέψη 22].
- 82 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, μολοντί, όπως αναγνωρίζουν οι διάδικοι, το σημείο LIVE RICHLY δεν περιγράφει αποκλειστικώς και άμεσα υπηρεσία ή προϊόν, συντίθεται από δύο συνήθεις λέξεις της αγγλικής γλώσσας οι οποίες, εξεταζόμενες από κοινού, έχουν αυτοτελή έννοια. Το εν λόγω σημείο γίνεται πράγματι εύκολα αντιληπτό ως σημαίνον ότι οι υπηρεσίες της προσφεύγουσας παρέχουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές των εν λόγω υπηρεσιών να διάγουν ευημερή βίο.

- 83 Ασφαλώς, μολοντί η έκφραση «διάγω ευημερή βίο» μπορεί να νοηθεί από διάφορες απόψεις και συνεπώς να έχει αόριστη έννοια, το νόημα ενός λεκτικού σήματος πρέπει να εξεταστεί λαμβάνοντας υπόψη τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τα οποία ή τις οποίες ζητείται η καταχώριση (βλ. προαναφερθείσα στη σκέψη 81 ανωτέρω απόφαση Kit pro και Kit Super Pro, σκέψη 24, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Καθόσον το επίδικο λεκτικό σήμα συνδέεται με χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες, θα γίνει αντιληπτό, εκ πρώτης όψεως, υπό την υλική ή οικονομική του έννοια. Συνεπώς, το τμήμα προσφυγών νομίμως έκρινε ότι το σήμα LIVE RICHLY στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών και νομισματικών υπηρεσιών, μεταφέρει σαφές πληροφοριακό μήνυμα με εγκωμιαστική σημασία.
- 84 Περαιτέρω, πρέπει να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι το μη περιγραφικό σήμα LIVE RICHLY μπορεί να έχει πολλές σημασίες, ότι μπορεί να αποτελέσει λογοπαίγνιο και να θεωρηθεί ειρωνικό, εντυπωσιακό και απροσδόκητο δεν του προσδίδει παρ' όλ' αυτά διακριτικό χαρακτήρα. Τα διάφορα αυτά στοιχεία καθιστούν το εν λόγω σημείο διακριτικό μόνον όταν καθίσταται εξ αρχής αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των υπηρεσιών της προσφεύγουσας, και τούτο προκειμένου να παράσχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς ενδεχόμενο συγχύσεως, τις υπηρεσίες της προσφεύγουσας από εκείνες που έχουν άλλη εμπορική προέλευση [προαναφερθείσες αποφάσεις BEST BUY, σκέψη 66 ανωτέρω, σκέψη 21· REAL PEOPLE, REAL SOLUTIONS, σκέψη 54 ανωτέρω, σκέψη 20, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Ιανουαρίου 2004, T-146/02 έως T-153/02, Deutsche SiSi-Werke κατά ΓΕΕΑ (Θυλάκια συσκευασίας με βάση στηρίξεως), Συλλογή 2004, σ. II-447, σκέψη 38].
- 85 Εν προκειμένω, όπως επισημαίνει το τμήμα προσφυγών, το ενδιαφερόμενο κοινό θα αντιληφθεί πράγματι το εν λόγω σημείο, στο πλαίσιο των χρηματοπιστωτικών και νομισματικών υπηρεσιών, πρώτα απ' όλα ως διαφημιστικό σύνθημα και όχι ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των εν λόγω υπηρεσιών. Το σημείο LIVE RICHLY δεν περιέχει στοιχεία δυνάμενα να παράσχουν στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να το απομνημονεύσει εύκολα και άμεσα ως διακριτικό σήμα για τις οικείες υπηρεσίες. Ακόμη και σε περίπτωση που το εν λόγω σημείο χρησιμοποιούνταν μεμονωμένως, χωρίς άλλο σημείο ή σήμα, το ενδιαφερόμενο κοινό δεν θα μπορούσε, χωρίς σχετική προηγούμενη ειδοποίηση, να το αντιληφθεί κατ' άλλον τρόπο, δηλαδή όχι ως διαφημιστικό μήνυμα (προαναφερθείσα στη σκέψη 54 ανωτέρω απόφαση REAL PEOPLE, REAL SOLUTIONS, σκέψη 28).

86 Όσον αφορά τον παράδοξο χαρακτήρα της απόψεως αυτής σε σχέση με την αποδοχή εκ μέρους του ΓΕΕΑ του σήματος LIVE RICHLIY για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις, τονίζεται ότι η αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου περιορίζεται στην κρίση του αν ο κανονισμός 40/94 εφαρμόζεται στη διαφορά που έχει υποβληθεί ενώπιόν του. Ασφαλώς, μολονότι, στο μέτρο του δυνατού, πρέπει να διατηρείται μια συνοχή στον τομέα της αναγνώρισης των σημάτων, δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να αποφανθεί σε υποθέσεις σημάτων πέραν της διαφοράς που του έχει υποβληθεί.

— Ως προς την αποκλειστική χρησιμοποίηση του σήματος από την προσφεύγουσα

87 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από το γεγονός ότι δεν έχει ληφθεί υπόψη η μη χρησιμοποίηση του ζητηθέντος σήματος, η προσφεύγουσα δήλωσε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, κατόπιν της προαναφερθείσας στην ανωτέρω σκέψη 9 αποφάσεως ΓΕΕΑ κατά Erro Möbelwerk, αποσύρει τον ισχυρισμό ότι το ΓΕΕΑ έπρεπε να αποδείξει ότι το κοινοτικό σήμα χρησιμοποιείται κοινώς, οπότε στερείται διακριτικού χαρακτήρα. Η εν λόγω δήλωση έχει εγγραφεί στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησεως. Ωστόσο, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το γεγονός ότι το σήμα δεν χρησιμοποιείται μπορεί να αποτελέσει ένδειξη ότι οι ανταγωνιστές δεν μπορούν να στηριχθούν στις λέξεις αυτές για να προσδιορίσουν τις δικές τους υπηρεσίες.

88 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος εκτιμάται βάσει του γεγονότος ότι το εν λόγω σήμα μπορεί να καθίσταται εξ αρχής αντιληπτό στο ενδιαφερόμενο κοινό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως του επίμαχου προϊόντος ή υπηρεσίας (βλ. σκέψη 66 ανωτέρω). Το γεγονός ότι το σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί προηγουμένως δεν μπορεί συναφώς να στοιχειοθετήσει οπωσδήποτε τέτοιου είδους αντίληψη.

89 Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων στοιχείων, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι το σήμα δεν χρησιμοποιείται, δεν τίθεται σε αμφισβήτηση η αντίληψη που σχηματίζει το κοινό για τις επίδικες υπηρεσίες. Επομένως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

— Όσον αφορά την έλλειψη ευρηματικού χαρακτήρα του σήματος

90 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι κακώς η εξετάστρια έλαβε υπόψη, στο από 3 Ιουλίου 2001 έγγραφό της, το γεγονός ότι το σήμα δεν έχει ευρηματικό χαρακτήρα για να απορρίψει την αίτηση καταχωρίσεως της προσφεύγουσας.

91 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα δεν μπορεί να προκύπτει από την ανυπαρξία ευρηματικότητας [απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Απριλίου 2001, T-87/00, Bank für Arbeit und Wirtschaft κατά ΓΕΕΑ (EASYBANK), Συλλογή 2001, σ. II-1259, σκέψη 39] ή μιας «ελάχιστης χροιάς φαντασίας» [αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 31ης Ιανουαρίου 2001, T-135/99, Taurus-Film κατά ΓΕΕΑ (Cine Action), Συλλογή 2001, σ. II-379, σκέψη 31, και T-136/99, Taurus-Film κατά ΓΕΕΑ (Cine Comedy), Συλλογή 2001, σ. II-397, σκέψη 31], διότι ένα κοινοτικό σήμα δεν είναι κατ' ανάγκην προϊόν δημιουργίας και δεν στηρίζεται σε στοιχείο πρωτοτυπίας ή φαντασίας, αλλά στην ικανότητα εξατομικεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών στην αγορά σε σχέση με προϊόντα ή υπηρεσίες της αυτής κατηγορίας προσφερόμενα από τους ανταγωνιστές (προαναφερθείσα στη σκέψη 65 ανωτέρω απόφαση LITE, σκέψη 30).

92 Εν προκειμένω, από την προσβαλλομένη απόφαση δεν προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών στήριξε την εκτίμησή του στην ανάγκη υπάρξεως πρωτότυπου ή φανταστικού σήματος για να κρίνει αν το υπό εξέταση σήμα έχει διακριτικό χαρακτήρα.

- 93 Δυνάμει του άρθρου 63 ο κανονισμός 40/94, μόνον η απόφαση του τμήματος προσφυγών μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου. Ωστόσο, η προσφεύγουσα στηρίζει την αιτίασή της στο γεγονός ότι η εξετάστρια, στο από 3 Ιουλίου 2001 έγγραφό της, έλαβε υπόψη της στοιχεία πρωτοτυπίας και φαντασίας, τα οποία δεν ελήφθησαν εντούτοις υπόψη στην προσβαλλομένη απόφαση.
- 94 Κατά συνέπεια, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ευσταθεί η άποψη ότι η εξετάστρια εσφαλμένως έλαβε υπόψη το εν λόγω κριτήριο στην απόφασή της, εφόσον το στοιχείο αυτό δεν περιλαμβάνεται στην προσβαλλομένη απόφαση, το εν λόγω επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

— Προηγούμενες αποφάσεις του ΓΕΕΑ και άλλων αρχών

- 95 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αντλούνται από προηγούμενες αποφάσεις του ΓΕΕΑ, από διαφημιστικά συνθήματα που έχει καταχωρίσει το ΓΕΕΑ και έχουν καταχωριστεί στα κράτη μέλη, καθώς και από την αποδοχή του σήματος LIVE RICHLIY σε τρίτες χώρες, αρκεί η υπενθύμιση ότι, αφενός, το κοινοτικό καθεστώς των σημάτων είναι αυτόνομο σύστημα [απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Δεκεμβρίου 2000, T-32/00, Messe München κατά ΓΕΕΑ (electronica), Συλλογή 2000, σ. II-3829, σκέψη 47] και, αφετέρου, ότι η νομιμότητα των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών εκτιμάται μόνον βάσει ο κανονισμός 40/94, όπως ερμηνεύεται από τον κοινοτικό δικαστή, και όχι βάσει της προηγούμενης πρακτικής λήψεως αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών [προαναφερθείσα στην ανωτέρω σκέψη 35 απόφαση BUDMEN, σκέψη 61, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, T-106/00, Streamserve κατά ΓΕΕΑ (STREAMSERVE), Συλλογή 2002, σ. II-723, σκέψη 66].
- 96 Επομένως, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αντλούνται από τις προηγούμενες αποφάσεις του ΓΕΕΑ, από άλλα διαφημιστικά συνθήματα που έχει καταχωρίσει το ΓΕΕΑ και έχουν καταχωριστεί σε κράτη μέλη, καθώς και από την καταχώριση του σήματος LIVE RICHLIY σε τρίτες χώρες είναι αλυσιτελή και πρέπει να απορριφθούν.

Επί των δικαστικών εξόδων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 97 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι από την προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να συναχθεί ότι η καταχώριση του σήματος δεν έγινε δεκτή μόνον για τις χρηματοπιστωτικές και νομισματικές υπηρεσίες. Κατά την προσφεύγουσα, το καθού δέχθηκε μόνον κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ότι το σήμα LIVE RICHLY μπορεί να καταχωριστεί για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις. Κατά συνέπεια, φρονεί ότι το καθού πρέπει να καταδικαστεί τουλάχιστον στα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων, στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα, κατά την παρούσα προσφυγή.
- 98 Στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, το καθού έκρινε ότι οι δηλώσεις του όσον αφορά την καταχώριση του σήματος για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις δεν ασκούν επιρροή στην κατανομή των δικαστικών εξόδων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 99 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση καταργήσεως της δίκης, το Πρωτοδικείο κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.

- 100 Εν προκειμένω, το καθού ζήτησε την καταδίκη της προσφεύγουσας στα δικαστικά έξοδα. Τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας απορρίφθηκαν όλα, πλην του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη αιτιολογίας, επί του οποίου παρέλκει πλέον η έκδοση αποφάσεως λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων της προσφεύγουσας ως προς το αντικείμενο της διαφοράς (βλ. ανωτέρω σκέψη 48). Ωστόσο, οι εν λόγω διευκρινίσεις της προσφεύγουσας αποτελούν συνέχεια των δηλώσεων του καθού που υποβλήθηκαν για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της δίκης, όσον αφορά την καταχώριση του ζητηθέντος σήματος για τις ασφαλιστικές υπηρεσίες και τις κτηματομεσιτικές υποθέσεις, οι οποίες, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προέκυπτε επαρκώς ότι δεν αποτελούσαν το αντικείμενο αρνήσεως καταχωρίσεως.
- 101 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά της έξοδα καθώς και το ήμισυ των δικαστικών εξόδων του καθού.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.

- 2) Η προσφεύγουσα φέρει, πλην των δικών της δικαστικών εξόδων, το ήμισυ των δικαστικών εξόδων του καθού.
- 3) Το καθού φέρει το ήμισυ των δικαστικών του εξόδων.

Jaeger

Azizi

Cremona

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Σεπτεμβρίου 2005.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

M. Jaeger